

גוף - נפש

קבוצת הדרכה פסיכומטרית בגילאי הינקות

רקע

התפתחות התנועה, הרגש וההתנהגות קשורים זה בזה במיוחד בגילאי הינקות. מעמד סוציאקונומי נמוך נמצא קשור לאתגרים בתחומי ההתפתחות אלו. נגישות להדרכה מוטורית ופסיכולוגית עשויה לשפר התפתחות זו.

חלק מהאוכלוסייה המטופלת במחוז צפון ממעמד סוציו-אקונומי נמוך, משפחות מרובות ילדים ותפיסת גידול ילדים תלוית תרבות. במשפחות מסוג זה רווחת ההורים היא משנית.

במכוניו להתפתחות הילד זמינות ההדרכה הפסיכולוגית נמוכה מהרצוי כך שקבלת הדרכה וליווי מוקדם למשפחות מסוג זה מהווה אתגר הן למשפחה והן למערכת.

מטרות

- בדיקת ישימות תוכנית התערבות פסיכומטרית לתינוקות ואימהות ממעמד סוציאקונומי נמוך הזקוקים לפיזיותרפיה.
- בדיקת השפעת תוכנית זו על על מדדים מוטורים, רגשיים והתנהגותיים. נבדקים: 7 זוגות אימהות ותינוקות (טווח גילאים 7-9 חודשים, ממוצע 7.57 חודשים) מהעיר רכסים (מצב סוציאקונומי 2 לפי הלמ"ס) אותרו על ידי צוות המכון או רופאי הילדים כזקוקים לטיפול פיזיותרפיה והדרכה רגשית.

תוכנית התערבות

- נערכה תוכנית בת 7 מפגשים בהדרכת פיזיותרפיסטית ופסיכולוגית מהמכון להתפתחות הילד.
- התוכנית כללה הדרכה על תחומי המגע, התנועה, סידור מנחים וסביבה מותאמת כמו גם על תכנים רגשיים כגון מנטליזציה והתבוננות על הקשר עם התינוק. ההנחייה נערכה בצורה משולבת - שתי נשות המקצוע עבדו יחד ונתנו תמונה הוליסטית על הקשר בין תחומי הגוף והרגש. על מנת ליצור המשכיות (בין המפגשים ובין המכון לבית) ניתנה הדרכה לתרגול בסיום כל מפגש.

כלים

- ישימות התוכנית נמדדה על ידי הגעה עקבית למפגשים.
- המצב הרגשי נמדד על ידי ראיונות אישיים מובנים עם המשתתפים ועל ידי שאלונים הבודקים את מידת הלחץ הנפשי של ההורה, את הקשר בינו לבין ילדו והשפעתו של ההורה על קשר זה. שאלון נמצא בעל מהימנות ותוקף גבוהים לאומדן יכולות אלו.
Abidin, R. 2012 Parent stress index short form PSI
- ההתפתחות המוטורית הגסה נאמדה באבחון ה- Alberta Infants Motor Scale - AIMS שגם הוא בעל תוקף ומהימנות גבוהים ובעל תקן זהב בתחום.
Piper MC) Pinnell LE, Darrah J, Maguire T, Byrne PJ.) Construction and validation of the Alberta Infant Motor Scale (AIMS). Canadian Journal of Public Health = Revue Canadienne de Sante Publique. 1992 (Jul-Aug;83 Suppl 2:S46-50

תוצאות

כל המשתתפים סיימו את תוכנית ההתערבות.

בהיבט ההתפתחות המוטורית

אחוזון ה-AIMS לפני ואחרי תכנית ההתערבות (אחוזון נמוך מ-5 משמעו עיכוב בהתפתחות המוטורית הגסה)

נבדקים	אחוזון ציון לפני	אחוזון ציון אחרי
.1	10-25	25-50
.2	10	5-10
.3	5>	5-10
.4	5-10	25-50
.5	5>	25-50
.6	5>	25
.7	10-25	25-50

נמצא שפור בהתפתחות המוטורית בקרב חוב המשתתפים.

בהיבט הלחץ ההורי

אחוזון ה-PSI לפני ואחרי תוכנית ההתערבות (ציון נמוך יותר משמעו פחות לחץ)

נבדקים	אחוזון ציון לפני	אחוזון ציון אחרי
.1	6	10
.2	22	8
.3	8	1>
.4	74	20
.5	40	20
.6	12	6
.7	58	56

בהסתכלות על התוצאות נמצא שינוי משמעותי חיובי ברמת הלחץ ההורי (הפחתה ניכרת) בחלק גדול מהמשתתפים בקבוצה (86% בשיפור).

דיון ומסקנות

- טיפול קבוצתי פסיכו-מוטורי מבוסס הדרכה ביתית הינו ישים ובעל יכולת לגרום לשיפור במדדים מוטוריים ופסיכו-רגשיים.
- מעבר לשיפור האישי יש בו פוטנציאל לחיסכון והנגשת משאבי הקופה.
- מומלץ להעמיק בבחינת השפעת טיפול זה בקבוצות נוספות ולטווח ארוך יותר.

רויטל קורנפלד פסיכולוגית התפתחותית מומחית | ראני חליחל פיזיותרפיסטית התפתחותית | אשרף עכאוי פסיכולוג התפתחותי ומדריך אסתי דיקשטין פיזיותרפיסטית התפתחותית | מערך התפתחות הילד וניורולוגית ילדים, מחוז צפון